EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.7.2019.
COM(2019) 372 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par dalībvalstu bankas kontu centralizētu automatizētu valsts mēroga mehānismu (centrālo reģistru vai centrālo elektronisko datu izguves sistēmu) savstarpējo savienojamību

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par dalībvalstu bankas kontu centralizētu automatizētu valsts mēroga mehānismu (centrālo reģistru vai centrālo elektronisko datu izguves sistēmu) savstarpējo savienojamību

1. Ievads

Saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 2015/849/ES[1] 32.a pantu dalībvalstīm līdz 2020. gada 10. septembrim ir jāievieš centralizēti automatizēti valsts mēroga mehānismi, piemēram, centrālie reģistri vai elektroniskās datu izguves sistēmas, kas ļauj identificēt jebkuru fizisku vai juridisku personu, kurai pieder vai kura kontrolē maksājumu kontus, bankas kontus un individuālos seifus. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā ir noteikts minimālais informācijas kopums, kas jāiekļauj šādos centralizētos mehānismos. Tajā arī noteikts, ka finanšu ziņu vākšanas vienībām ir jānodrošina tūlītēja un tieša piekļuve šādai informācijai, turklāt piekļuve ir jānodrošina arī citām kompetentajām iestādēm, lai tās varētu pildīt savus uzdevumus saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu. Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/1153 par finanšu un citas informācijas izmantošanas atvieglošanu[2] dalībvalstīm ir jānorīko valsts iestādes, kuru kompetencē ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, atklāšana, izmeklēšana vai kriminālvajāšana par tiem un kurām vajadzētu būt tiešai, tūlītējai un nepastarpinātai piekļuvei šādu centralizēto mehānismu minimālajam informācijas kopumam. Šo kompetento iestāžu vidū ir vismaz līdzekļu atguves dienesti.

Kompetento iestāžu piekļuve centrālajiem bankas kontu reģistriem vai izguves sistēmām būs svarīgs elements cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, saistītiem predikatīviem nodarījumiem un teroristu finansēšanu, kā arī saistībā ar smagu noziegumu apkarošanu kopumā. Ņemot vērā Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas un Direktīvas par finanšu un citas informācijas izmantošanas atvieglošanu mērķus, bankas kontu reģistru un datu izguves sistēmu savstarpēja savienojamība ES mērogā nākotnē veicinātu pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm, kas iesaistītas cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, teroristu finansēšanu un citiem smagiem noziegumiem.

Saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 5. punktu Komisijai ir jānovērtē nosacījumi, tehniskās specifikācijas un procedūras centralizēto automatizēto mehānismu drošas un efektīvas savstarpējās savienojamības

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Direktīva (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīva (ES) 2019/1153, ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem (OV L 186, 11.7.2019., 122.–137. lpp.).

nodrošināšanai. Tāpēc šajā ziņojumā tiek novērtēti dažādi IT risinājumi ES līmenī, kas jau darbojas vai pašlaik ir izstrādes stadijā un kurus varētu izmantot kā paraugus iespējamas centralizētu mehānismu savstarpējas savienojamības kontekstā. Lai panāktu savstarpēju savienojamību, būtu nepieciešams likumdošanas instruments.

Šis ziņojums ir jāskata kopā ar Komisijas Pārrobežu risku novērtējuma ziņojumu[3], Komisijas Ziņojumu par finanšu ziņu vākšanas vienībām[4] un Komisijas Ziņojumu par novērtējumu nesenām iespējamām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietām, kurās iesaistītas ES kredītiestādes[5], kas tiek iesniegti paralēli.

2. Pašreizējā situācija

2.1. Bankas kontu centrālie reģistri vai elektroniskās datu izguves sistēmas dalībvalstīs

Pašlaik[6] centralizēti mehānismi, kuros iekļauta informācija par bankas kontiem, darbojas 15 dalībvalstīs[7]. No dalībvalstīm saņemtās atbildes liecina, ka nedaudz lielāka priekšroka tiek dota centrālā reģistra tehniskajam risinājumam: 17 dalībvalstīs jau ir ieviesti vai tiks ieviesti centrālie reģistri, savukārt 9 dalībvalstis norādīja, ka tajās ir ieviestas vai ir paredzēts ieviest centrālās datu izguves sistēmas[8]. Priekšroka arī tiek dota sistēmām, kurās papildus minimālajam informācijas kopumam par konta profilu saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 5. redakcijas 32.a panta 5. punktu ir iekļauti arī citi dati (attiecīgi 11 un 6 atbildes)[9].

---

[3] *Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities* [Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par novērtējumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem, kuri skar iekšējo tirgu un attiecas uz pārrobežu darbībām], COM(2019) 370.

[4] *Report from the Commission to the European Parliament and the Council assessing the framework for cooperation between Financial Intelligence Units* [Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par finanšu ziņu vākšanas vienību sadarbības sistēmas novērtējumu], COM(2019) 371.

[5] *Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of recent alleged money laundering cases involving EU credit institutions* [Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par novērtējumu nesenām iespējamām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietām, kurās iesaistītas ES kredītiestādes], COM(2019) 373.

[6] Šajā nodaļā iekļautā informācija ir balstīta uz dalībvalstu atbildēm īpašā anketā, kas tām tika nosūtīta 2019. gada martā, uz Komisijas 2019. gada 1. aprīlī organizētajā transponēšanas seminārā saņemto informāciju un uz 7. pielikumu Ietekmes novērtējumā, kas ir pavaddokuments dokumentam "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai un ar ko atceļ Padomes lēmumu 2000/642/TI" (SWD(2018) 114 *final*).

[7] Beļģija, Bulgārija, Čehija, Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Latvija, Lietuva, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija. Slovākija ir ieviesusi centralizētu elektronisko datu izguves sistēmu, taču pašlaik tā ir pieejama tikai tiesu varas amatpersonām.

[8] Somija pieder pie abām grupām, jo gatavojas ieviest sistēmu, kurā izmantoti abi risinājumi. Centrālajā reģistrā ir apkopota un iekļauta attiecīgā informācija vienā centralizētā datubāzē, savukārt centrālā elektroniskā datu izguves sistēma ietver centralizētu IT portālu, kurā informācija tiek izgūta no dažādām pamata datubāzēm (kuras uztur, piem., finanšu iestādes).

[9] Saskaņā ar dalībvalstu sniegtajām atbildēm šāda papildu informācija var būt, piemēram, informācija par finanšu līgumiem, kurus noslēdzis konta īpašnieks, vai par darījumiem, kas veikti saistībā ar kontu.

2.2. ES sistēmas, kas nodrošina valstu decentralizēto elektronisko datubāzu savstarpēju savienošanu

Tiek īstenoti vairāki ES projekti, kas nodrošina decentralizētu valstu elektronisko datubāzu savstarpēju savienojamību ES mērogā[10]. Tiek uzskatīts, ka šā ziņojuma kontekstā būtiskas ir tālāk aprakstītās IT sistēmas.

Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēma (*ECRIS*) sāka darboties 2012. gada aprīlī, lai uzlabotu informācijas apmaiņu par sodāmību visā ES.[11]Tagad visas dalībvalstis ir savienotas ar *ECRIS*. Sistēma *ECRIS* nodrošina, ka informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm par notiesājošiem spriedumiem tiek veikta vienveidīgi, ātri un saskaņoti un ka tiesneši un prokurori var viegli piekļūt visaptverošai informācijai par konkrētu personu sodāmību[12].

Eiropas Transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēma (*EUCARIS*) savieno valstis, lai tās varētu dalīties ar informāciju par transportlīdzekļiem un vadītāja apliecībām un ar citiem datiem, kas saistīti ar transportlīdzekļiem. *EUCARIS* ir mehānisms, kas savieno Savienības transportlīdzekļu un vadītāja apliecību reģistrācijas iestādes un kura ietvaros dalībvalstu kontaktpunkti var dalīties ar informāciju par transportlīdzekļu īpašniekiem un transportlīdzekļu apdrošināšanu[13].

Valstu maksātnespējas reģistru savstarpējā savienojamība ES mērogā (*IRI*), kas ietver divus dažādus projektus. Sistēmas pirmā versija (*IRI 1.0*) ir pieejama Eiropas e-tiesiskuma portālā[14] kopš 2014. gada jūlija. Tā tika izstrādāta kā izmēģinājuma projekts[15], kurā brīvprātīgi piedalījās noteiktas dalībvalstis[16]. Otrā versija (*IRI 2.0*) tiek izstrādāta, pamatojoties uz Regulu (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām, un tā savstarpēji savienos visu dalībvalstu (izņemot Dāniju) maksātnespējas reģistrus. Savstarpējās savienojamības prasībai ir jābūt īstenotai visās dalībvalstīs līdz 2021. gada jūnijam. *IRI 1.0* pamatā ir standartizēti

---

[10] Novērtējumā nav iekļautas centralizētas IT sistēmas ar vienotām datubāzēm ES līmenī, piemēram, Šengenas informācijas sistēma vai vīzu informācijas sistēma, jo šādas sistēmas nav savietojamas ar pastāvošajām valstu centralizētajām datubāzēm.

[11] Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmums 2009/315/TI par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un Padomes 2009. gada 6. aprīļa Lēmums 2009/316/TI par Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas (*ECRIS*) izveidi, piemērojot Pamatlēmuma 2009/315/TI 11. pantu, — tagad grozīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Direktīvu (ES) 2019/884, ar ko groza Padomes Pamatlēmumu 2009/315/TI attiecībā uz informācijas apmaiņu par trešo valstu valstspiederīgajiem un attiecībā uz Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu (*ECRIS*).

[12] 2019. gada aprīlī tika pieņemts jauns tiesiskais regulējums, lai papildinātu *ECRIS* ar mehānismu, kas nodrošina efektīvu no sodāmības reģistriem iegūtas informācijas apmaiņu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri notiesāti ES teritorijā. Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēma attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem (*ECRIS-TCN*) būs centralizēta atbilstības/neatbilstības sistēma, kurā būs iekļauta tikai informācija par notiesāto trešo valstu valstspiederīgo identitāti un dalībvalsti, kurā attiecīgās personas iepriekš tikušas notiesātas. Atbilstības gadījumā dalībvalstij, kas pieprasījusi attiecīgo informāciju, būs jāpieprasa informācija par sodāmību esošajā *ECRIS* no tās (tām) dalībvalsts(-īm), kas norādīta(-as) *ECRIS-TCN*.

[13] Prīmes pakalpojuma juridiskais pamats ir Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmums 2008/615/TI par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību, un Padomes Lēmums 2008/616/JHA par to, kā īstenot Lēmumu 2008/615/TI.

[14] https://beta.e-justice.europa.eu/246/EN/bankruptcy_amp_insolvency_registers__search_for_insolvent_firms_in_the_eu.

[15] Izmēģinājuma projekts tika īstenots, pamatojoties uz Eiropas e-tiesiskuma daudzgadu rīcības plānu 2009.–2013. gadam (OV C 75, 31.3.2009., 1.–12. lpp.) un Eiropas e-tiesiskuma daudzgadu rīcības plānu 2014.–2018. gadam (OV C 182, 14.6.2014., 2.–13. lpp.).

[16] Tagad tajā piedalās Čehija, Vācija, Igaunija, Itālija, Latvija, Nīderlande, Austrija, Rumānija un Slovēnija.

droši tīmekļa pakalpojumu ziņojumi (SOAP HTTPS vidē), savukārt *IRI 2.0* papildus nodrošina datu apmaiņu, izmantojot Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) *eDelivery* pamatelementu[17].

Uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēma (*BRIS*) ir uzņēmējdarbības reģistru savstarpējas savienojamības mehānisms, kas uzņēmējdarbības reģistriem ļauj apmainīties ar pārrobežu ziņojumiem par apvienošanos un filiālēm, savukārt e-tiesiskuma portāla lietotājiem ļauj iegūt daudzvalodu informāciju par ES uzņēmumiem. Šī sistēma darbojas kopš 2017. gada jūnija saskaņā ar Direktīvu (ES) 2012/17 par centrālo reģistru, komercreģistru un uzņēmumu reģistru savstarpējo savienojamību[18]. Standartizētu ziņojumu apmaiņai *BRIS* izmanto Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta *eDelivery* pamatelementu. Tā ir decentralizēta sistēma ar centralizētu elementu (Eiropas centrālo platformu), kurā ir saglabāti un alfabētiskā secībā sakārtoti uzņēmumu nosaukumi un reģistrācijas numuri.

Zemes reģistru savstarpējās savienojamības mehānisms (*LRI*) ir brīvprātīgs projekts, kas tiek īstenots pašlaik[19] un kura mērķis ir Eiropas e-tiesiskuma portālā nodrošināt vienotu piekļuves punktu projektā iesaistīto ES valstu zemes reģistriem. Plānots, ka tas sāks darboties 2020. gada otrajā ceturksnī.

Eiropas faktisko īpašnieku un uzņēmumu kontroles struktūras (*EBOCS*) ir projekts, ko īsteno Eiropas Uzņēmējdarbības reģistru apvienība ar "Iekšējās drošības fonda (IDF) – policija" finansiālu atbalstu (gada darba programmas 2016. un 2018. gadam). *EBOCS* platforma nodrošina vienkāršotu un vienveidīgu piekļuvi uzņēmējdarbības reģistru datiem par uzņēmumu īpašnieku un uzņēmumu kontroles struktūrām finanšu analīzes un izmeklēšanas nolūkos. Tā nodrošina arī vaicājumu rezultātu apkopojumu vizualizācijas kartē. Jāatzīmē, ka ES nepieder intelektuālā īpašuma tiesības uz šo sistēmu.

E-CODEX sistēma (e-tiesiskuma paziņojums, izmantojot tiešsaistes datu apmaiņu) veicina drošu saziņu civillietās un kriminālprocesos, nodrošinot decentralizētu sistēmu pārrobežu elektronisko ziņojumu apmaiņai tieslietu jomā.[20] *e-CODEX* pašlaik veicina elektronisko saziņu starp pilsoņiem un tiesām, kā arī starp dalībvalstu pārvaldes iestādēm, izmēģinot Eiropas maksājuma rīkojumu un Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Krimināltiesību jomā *e-CODEX* ir izvēlētais risinājums arī e-pierādījumu digitālās apmaiņas sistēmai[21] un

[17] https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eDelivery.

[18] Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 13. jūnija Direktīva 2012/17/ES, ar ko Padomes Direktīvu 89/666/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/56/EK un 2009/101/EK groza attiecībā uz centrālo reģistru, komercreģistru un uzņēmumu reģistru savstarpējo savienojamību (OV L 156, 16.6.2012.).

[19] Savstarpējai savienojamībai nav juridiska pamata — tā ir sistēma, kurā dalībvalstis var iesaistīties brīvprātīgi.

[20] *e-CODEX* sistēmu veido programmatūras produktu kopums (EISI *eDelivery* un *e-CODEX* savienošanas instruments), ko var izmantot, lai izveidotu valsts līmeņa piekļuves punktu drošas saziņas nolūkā. Tā ir nevis sistēma, kas savstarpēji savieno valstu datubāzes vai reģistrus, bet gan saziņas infrastruktūra drošai komunikācijai un informācijas apmaiņai starp valstu IT sistēmām, tāpēc tiek uzskatīta par būtisku šajā ziņojumā veiktā novērtējuma kontekstā. *e-CODEX* sistēmu laikposmā no 2010. līdz 2016. gadam izstrādāja 21 dalībvalsts, piesaistot arī citas valstis/teritorijas un organizācijas.

[21] Tā tika izveidota, pamatojoties uz Padomes 2016. gada 9. jūnija secinājumiem par krimināls tiesvedības uzlabošanu kibertelpā.

elektroniskai informācijas apmaiņai Eiropas izmeklēšanas rīkojuma (EIR) un savstarpējas tiesiskās palīdzības līgumu kontekstā.

3. Galvenie parametri

3.1. Nosacījums par lietotāju piekļuvi

Izvērtējot esošās sistēmas, ir skaidrs, ka lietotājiem paredzētās sistēmas pieejamība mijiedarbībai ar savstarpēji savienotām IT sistēmām ir atkarīga no mērķa, kādam tā ir izveidota. Ja savstarpējas savienojamības mērķis ir uzlabot informācijas pārredzamību uzņēmumiem iekšējā tirgū (*BRIS*, *IRI*), sistēma ir publiski pieejama. Ja savstarpējas savienojamības mērķis ir uzlabot pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm tiesībaizsardzības vai valsts pārvaldes nolūkā, kā tas ir *ECRIS* vai *EUCARIS* Prīmes pakalpojuma[22] gadījumā, piekļuve ir ierobežota.

BRIS uzņēmumu meklēšanas funkcija e-tiesiskuma portālā ir pieejama visiem, taču ziņojumu infrastruktūra pašlaik saskaņā ar tiesību aktiem ir pieejama tikai valstu uzņēmējdarbības reģistriem. *IRI* sistēmā informācija, izmantojot meklēšanas saskarni, ir publiski pieejama un dalībvalstis var ierobežot piekļuvi informācijai, ko pieprasa pieprasītāji ar likumīgām interesēm, tikai "patērētāju maksātnespējas procedūru" kontekstā. *ECRIS* ir pieejama tikai dalībvalstu izraudzītām centrālajām iestādēm. Līdzīgi arī piekļuve *EUCARIS* pakalpojumiem ir pieejama publiskām iestādēm ar izraudzīto valsts kontaktpunktu starpniecību. *EBOCS* gadījumā piekļuve ir ierobežota — tikai noziedzības apkarošanas iestādēm, kas ir iesaistījušās šajā projektā.

Sistēma	Publiska piekļuve	Ierobežota piekļuve	Komentāri
BRIS	jā		*BRIS* uzņēmumu meklēšanas funkcija e-tiesiskuma portālā ir pieejama visiem, taču ziņojumu infrastruktūra pašlaik saskaņā ar tiesību aktiem ir pieejama tikai valstu uzņēmējdarbības reģistriem.
IRI	jā		
ECRIS		jā	Pieejama dalībvalstu centrālajām iestādēm, kas īpaši izraudzītas šajā nolūkā.
EUCARIS		jā	Pieejama *EUCARIS* valstu kontaktpunktiem, ar kuru starpniecību publiskas iestādes var saņemt piekļuvi atkarībā no sadarbības juridiskā pamata.
EBOCS		jā	Pieejama noziedzības apkarošanas iestādēm, kas iesaistījušās šajā projektā.
LRI	jā*		Papildu iespējas būs pieejamas tikai autentificētiem tieslietu speciālistiem.

1. tabula. Lietotājiem paredzētās sistēmas pieejamība mijiedarbībai ar savstarpēji savienotām IT sistēmām

[22] Lai arī *EUCARIS* var piekļūt dažādas iestādes, *EUCARIS* Prīmes pakalpojums ir pieejams tikai tiesībaizsardzības iestādēm.

* Vēl nedarbojas.

Saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu bankas kontu centralizēto mehānismu mērķis ir uzlabot cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu, un šiem mehānismiem var piekļūt tikai noteiktas publiskas iestādes. Ar Direktīvu par finanšu un citas informācijas izmantošanas atvieglošanu tiek paplašināts informācijas izmantošanas mērķis centralizētajos mehānismos, aptverot arī smagus noziegumus un piešķirot piekļuves tiesības izraudzītām kompetentajām iestādēm. Visbeidzot, tas, kādā apmērā vietējās iestādes, kurām ir tieša piekļuve valsts reģistriem, varēs piekļūt informācijai, ir atkarīgs no dalībvalstīm, kuras šos reģistrus uztur. Tas var radīt pretrunas, jo noteikta veida iestādēm vienā dalībvalstī var būt piekļuve informācijai, bet citā dalībvalstī tā var būt liegta. Veicot pārrobežu informācijas apmaiņu ES mēroga savstarpējās savienojamības sistēmas ietvaros, tas var radīt situāciju, kad iestāde pieprasa informāciju no reģistra citā dalībvalstī, kurā šāda meklēšana līdzvērtīgai iestādei ir liegta.

Viena iespēja varētu būt, ka tām pašām iestādēm, kurām tiks nodrošināta tieša piekļuve centralizētajiem mehānismiem saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu un Direktīvu par finanšu un citas informācijas izmantošanas atvieglošanu, tiks nodrošināta piekļuve arī savstarpējās savienojamības platformai. Vēl viena iespēja varētu būt tāda, ka piekļuves tiesības savstarpējās savienojamības sistēmai tiek piešķirtas viena un tā paša veida iestādēm visās dalībvalstīs, un to varētu panākt, izveidojot ES līmenī saskaņotu un slēgtu sarakstu, kurā būtu norādīti iestāžu veidi atbilstoši mērķim, kāpēc ir nepieciešama piekļuve informācijai.

Ja savstarpējās savienojamības iespēja tiktu paplašināta, attiecinot to uz visām iestādēm, kurām pašlaik ir nodrošināta piekļuve saskaņā ar valsts tiesību aktiem, būtu jāizstrādā detalizēti noteikumi kompetentajām valsts iestādēm par piekļuves un meklēšanas nosacījumiem. Šajā ziņā ir svarīgi uzsvērt, ka attiecībā uz valsts līmenī izraudzītajām kompetentajām iestādēm Direktīvā par finanšu un citas informācijas izmantošanu ir paredzēti strikti noteikumi par centralizētajos automatizētajos mehānismos iekļautās bankas kontu informācijas pieejamību un meklēšanu. Tajos ir ietverts, piemēram, noteikums par to, ka piekļuve reģistriem un datu izguves sistēmām tiek nodrošināta tikai katras kompetentās iestādes īpaši izraudzītām un pilnvarotām personām. Vēl viens pasākums, ar ko mazināt riskus, kurus rada izraudzītajām valsts iestādēm piešķirtās paplašinātās piekļuves tiesības, varētu būt pieejamās informācijas apmēra ierobežošana savstarpējās savienojamības sistēmā līdz minimālajam informācijas kopumam par konta profilu, kā noteikts Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 3. punktā.

Attiecībā uz informācijas apmēru Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 3. punktā ir norādīts, kāda informācija ir jāiekļauj visās centralizētajās sistēmās, piemēram, informācija par konta turētāju, par bankas kontiem, kas identificēti ar IBAN, un par individuālajiem seifiem, kurus tur kredītiestāde valsts teritorijā. Taču Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 4. punktā ir paredzēta iespēja, ka dalībvalstis var iekļaut reģistros citu informāciju, ko tās uzskata par būtisku finanšu ziņu vākšanas vienībām un kompetentajām iestādēm to pienākumu izpildei saskaņā ar šo direktīvu. No personas datu aizsardzības viedokļa, šķiet, ir svarīgi ierobežot pieejamās informācijas apmēru savstarpējās savienojamības platformā līdz minimālajam

obligātajam informācijas kopumam, kas definēts Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 3. punktā. Saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem personas datu pieejamībai ir jābūt samērīgai ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā definētajiem mērķiem. Līdzīga pieeja ir īstenota arī Direktīvā par finanšu un citas informācijas izmantošanu. Tās 4. panta 2. punktā ir norādīts, ka kompetentās iestādes nevar piekļūt un veikt meklējumus papildu informācijā, kuru dalībvalstis ietver centralizētos mehānismos.

3.2. Meklēšanas funkcija

Piemērojamajiem meklēšanas kritērijiem ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka automatizēto centralizēto mehānismu savstarpēja savienojamība rada lietotājiem pievienoto vērtību. Meklēšanas kritēriji būtu jāizveido tā, lai pastiprinātu attiecīgo iestāžu spēju pildīt savus uzdevumus un efektīvāk veikt izmeklēšanu, vienlaikus nodrošinot proporcionalitāti un ievērojot piemērojamās datu aizsardzības prasības.

Jāpievērš uzmanība tam, kuram būs tiesības veikt meklēšanu (privātpersonām vai publiskām personām), kā arī tam, kādi dati varētu būt vai nebūt zināmi personai, kura veic meklēšanu. Ja tiks piemērota prasība, ka meklēšanā ir jāiekļauj dati, kas, visticamāk, nebūs zināmi personai, kura veic meklēšanu, tas var apgrūtināt efektīvu meklēšanu, padarot to sarežģītu vai neiespējamu. Jāatzīmē arī, ka ir gadījumi, kad finanšu ziņu vākšanas vienībai vai tiesībaizsardzības iestādei no vienas dalībvalsts nav zināms citas dalībvalsts pilsoņa dzimšanas datums vai valsts identifikācijas numurs. Ja šādai papildu informācijai centralizētajās sistēmās ir nodrošināta savstarpējā savienojamība, ir svarīgi noteikt, vai būs iespējams arī veikt meklēšanu, pamatojoties uz šādu papildu informāciju.

Par meklēšanas kritērijiem varētu uzskatīt tos informācijas veidus, kuri saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas 32.a panta 3. punktu veido saskaņoto minimālo informācijas kopumu. Tas nozīmētu, ka savstarpējās savienojamības sistēma atbilst centralizēto mehānismu sākotnējam mērķim. Būtu nepieciešamas papildu garantijas, kas ļautu pārbaudīt atbilstības (jo īpaši gadījumos, kad meklēšanas rezultātā tiek iegūtas vairākas atbildes).

Piemērojamajiem nosacījumiem attiecībā uz meklējumu klasifikāciju ir izšķiroša nozīme, lai savstarpēji savienotu datubāzu izmantošana būtu efektīva. Iespēja izmantot aptuveno meklēšanu, t. i., meklēšanu, kuras ietvaros tiks iegūti plašāki rezultāti, pat ja kāds vārds ir uzrakstīts nepareizi vai nepilnīgi, palielinās atbilstību skaitu, tādējādi palielinot iespējamību, ka meklēšanas rezultātā pieprasītā informācija ir iegūta, taču tas var radīt datu aizsardzības problēmas, jo tādā veidā var tikt atklāti personas dati, kas neattiecas uz konkrēto meklēšanu. Savukārt "precīzas atbilstības" prasība samazina riskus saistībā ar nevajadzīgu personas datu atklāšanu, taču palielina iespējamību, ka meklētājprogramma palaidīs garām pieprasīto informāciju (ja meklētais vārds būs uzrakstīts citādi vai izmantojot citus transliterācijas noteikumus).

Iespēja veikt aptuveno meklēšanu samazinātu automātisku pārbaudes procedūru izmantošanu un tādējādi varētu izvairīties no kļūdainām atbilstībām vai samazināt to skaitu, taču tas

samazinātu arī sistēmas darbības vērtību. Izmantojot aptuveno meklēšanu, būtu jāapsver iespēja izmantot citus rīkus, ar kuriem samazina pikšķerēšanas mēģinājumu risku, piemēram, kā tas ir *IRI* gadījumā, kur ir noteikts maksimālais attēloto rezultātu skaits.

3.3. Pārvaldības struktūra, uzturēšanas pienākums

BRIS, *IRI*, *LRI* un *ECRIS* gadījumā *par IT sistēmas uzturēšanu ir atbildīgi* dažādi Eiropas Komisijas dienesti, t. i., tiem ir jānodrošina savstarpējās savienojamības komponenta pieejamība, kā arī tie sedz sistēmas izveidošanas un uzturēšanas izmaksas. *e-CODEX* sistēmu pagaidām uztur dalībvalstu konsorcijs (EISI *eDelivery* komponents ir Eiropas Komisijas kompetencē). *EUCARIS* gadījumā atbildīgas ir 28 dalībvalstis un iesaistītās trešās valstis, savukārt *EBOCS* sistēma pieder Eiropas Uzņēmējdarbības reģistru apvienībai (*EBRA*). Tā kā šīs IT sistēmas savstarpēji savieno valstu datubāzes, par valstu datubāzu uzturēšanu un pieejamību ir atbildīgas dalībvalstis.

Attiecībā uz tās sistēmas *pārvaldības struktūru*, ar kuru datubāzes tiek savstarpēji savienotas, kompetence lēmumu pieņemšanā par politikas un darbības jautājumiem būtu jānosaka tādā veidā, lai tā atbilstu valsts komponentu interesēm.

BRIS gadījumā Komisijas iekšējā struktūra politikas lēmumu pieņemšanas, *BRIS* pārraudzības un pārvaldības kontekstā ir *BRIS* koordinācijas komiteja, savukārt struktūra sadarbībai starp iesaistītajiem dalībniekiem politikas līmenī ir Uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēmas Uzņēmējdarbības tiesību ekspertu grupa (*CLEG-BRIS*). Līdzīgs nošķirums starp politikas veidošanas un darbības struktūrām ir vērojams arī *EUCARIS* gadījumā, kur Ģenerālā asambleja, kuras sastāvā ir augsti valdības aģentūru pārstāvji, izstrādā īstenojamo politiku, apstiprina budžetu un ikgadējās iemaksas, kā arī organizē sistēmas pārvaldību.

3.4. Datu kontrole

Atbildība par IT sistēmas uzturēšanu atšķiras no *atbildības par datu aizsardzību*. Saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu[23] datu pārzinis ir fiziska vai juridiska persona, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus un uzņemas atbildību par personas datu apstrādi. Kontroles jautājums ir sarežģīts, un, izvērtējot pārziņa darbību, ir būtiski daudzi faktori, tostarp jautājums par to, kas un kur uzglabā datus.

IRI gadījumā ES platforma tikai savstarpēji savieno decentralizētās valstu datubāzes un visi centrālajā platformā attēlotie dati ir vienkārši "pārejas dati" — ES komponentā netiek saglabāti ne tie, ne ieraksti no lietotāju vaicājumiem tīmekļa pakalpojumā, kas tiek ierakstīti vai glabāti centrā. Situācija ir nedaudz atšķirīga *BRIS* gadījumā, jo tajā tika ieviesta īpaša uzņēmumu profilu pamatdatu uzglabāšanas funkcija centrālajā komponentā Komisijas līmenī, kuru valstu reģistri regulāri atjaunina. Sākotnējais vaicājums tiek meklēts centrālajā datubāzē, un tā rezultātā tiek atvērts atbilstību saraksts ar uzņēmumu nosaukumiem. Informācijas pieprasītājs var iegūt detalizētus datus par konkrētu uzņēmumu, atbilstību sarakstā atlasot

[23] Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016.).

uzņēmuma nosaukumu, un šīs darbības rezultātā tiek nodrošināta tieša savstarpēja savienojamība ar informāciju valsts datubāzē.

Attiecībā uz centralizēto mehānismu iespējamu savstarpēju savienojamību ir jāapsver iespēja izstrādāt IT sistēmu, kurā centrālais maršrutēšanas komponents nesaglabā personas datus un kurā visi lēmumi attiecībā uz datu apstrādes līdzekļiem un nolūkiem tiek pieņemti valsts līmenī. Savstarpējās savienojamības pakalpojuma mērķis būtu vienkārši veicināt datu apstrādi centralizēto mehānismu uzdevumā, saglabājot attiecīgo datu kopu pārziņu funkciju.

3.5. Izveidošanas un uzturēšanas izmaksas

Tādas sistēmas izveide, kas savieno valstu centralizētos mehānismus, radīs izmaksas gan sistēmas ieviešanas, gan uzturēšanas kontekstā, un šīs izmaksas būtu jāsedz, sadalot starp ES un tās dalībvalstīm. Vērtējot izmaksu sadalījumu piemēros, var konstatēt, ka parasti izmaksas attiecībā uz ES komponentu (centrālo maršrutēšanas komponentu, ES platformu) tika finansētas no ES vispārējā budžeta, savukārt dalībvalstis sedza izmaksas, kas nepieciešamas valsts sistēmu pielāgošanai, nodrošinot to sadarbspēju ar ES savstarpējās savienojamības sistēmu. *BRIS* gadījumā pirmās versijas, kas sāka darboties 2017. gada jūnijā un ietvēra Eiropas Centrālo platformu, izstrādes izmaksas bija aptuveni 1,7 miljoni euro. *IRI* sistēmas gadījumā, kuras arhitektūra ir vienkāršāka, centralizētās meklēšanas izmēģinājuma sistēmas (*IRI 1.0*) izstrādes izmaksas bija aptuveni 280 000 euro, savukārt centralizētās meklēšanas lietojumprogrammas pielāgošana *IRI 2.0* versijas izveidei izmaksās aptuveni 170 000 euro. *ECRIS* ieteicamās īstenošanas programmatūras — programmatūra informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm saistībā ar sodāmības reģistriem — izstrādes kopējās izmaksas bija 2 050 000 euro. Sistēmas uzturēšanas izmaksas gadā bija 150 000 euro. *EUCARIS* uzturēšanas vajadzībām katrai iesaistītajai valstij tiek lūgts samaksāt vispārēju maksājumu aptuveni 20 000 euro apmērā.

Šie skaitļi liecina, ka izmaksas par ES mēroga savstarpējas savienojamības sistēmas izveidošanu un uzturēšanu ir relatīvi zemas, salīdzinot ar ieguvumiem, ko šāds projekts sniedz ES. Izmaksu efektivitāti varētu uzlabot, izmantojot esošos resursus (piem., *eDelivery* piekļuves punktus, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta pamatelementus, Eiropas Komisijas Informātikas ģenerāldirektorāta pamatleksikonu).

4. Sistēmu tehniskās specifikācijas, ietverot datu drošību

4.1. Izmantotais tīkls un datu drošība

EUCARIS un *ECRIS* Prīmes pakalpojums izmanto Transeiropas telemātikas pakalpojumus starp administrācijām (*TESTA*), kas ir privāts tīkls, kurš ir pilnībā nodalīts no publiskā interneta. Izraudzītajiem valstu kontaktpunktiem ir piekļuve šim privātajam tīklam. *TESTA* tīkla pakalpojumu īsteno Komisija, un tas nodrošina garantētu sniegumu un augsta līmeņa drošību. *EUCARIS* gadījumā ir iespējama tā lietošana, izmantojot publisko internetu, bet pašlaik tā netiek izmantota. Tas ir savienots ar visām ES iestādēm un valstu tīkliem, un tam tiek dota priekšroka tiesībaizsardzības iestāžu sadarbības kontekstā, kas ietver sensitīvu

informāciju. ES iestādes ir izstrādājušas arī citus drošus tīklus, piemēram, kopējo sakaru tīklu / kopējo sistēmu saskarni (*CCN/CSI*), ko izmanto muitas un nodokļu iestādes.

BRIS, *IRI*, *LRI* un *EBOCS* izmanto publisko internetu (ar atbilstošu šifrēšanas tehnoloģiju attiecībā uz datiem, kas nonāk tīmeklī). Attiecībā uz drošu informācijas apmaiņu publiskajā internetā — *eDelivery* pamatelements ļauj uzņēmējiem un valstu administrācijām apmainīties ar citām organizācijām ar elektroniskajiem datiem un dokumentiem digitālā formātā sadarbspējīgā, drošā un uzticamā veidā. Tas atbilst elektroniski reģistrētu piegādes pakalpojumu definīcijai, kas dota *eIDAS* regulas 3. panta 36) punktā[24].

Iespējamai centralizēto sistēmu savstarpējai savienojamībai, kas pierādāmi ietver sensitīvu informāciju, var paredzēt *TESTA* izmantošanu. Tomēr varētu apsvērt arī publiskā interneta risinājumus. Gandrīz visu valstu centralizētās sistēmas izmanto publisko internetu. No datu drošības un integritātes viedokļa tas, ka sistēmu veidos decentralizētas datubāzes, samazinās iespējamus riskus, jo decentralizācija un sadalītās tehnoloģijas pašas par sevi ir noturīgākas pret kiberuzbrukumiem, proti, datus ir daudz grūtāk sabojāt vispārējā mērogā un daudz vieglāk atgūt pēc incidentiem.

4.2. Centrālais maršrutēšanas komponents

Ir divi galvenie IT sistēmu arhitektūras veidi — pilnībā decentralizētas sistēmas un sistēmas, kurām ir centrālā platforma vai maršrutēšanas komponents ES līmenī, ko izmanto kā decentralizēto valstu datubāzu "savienošanas instrumentu".

"Pilnībā sadalītu sistēmu" gadījumā ES platformas vai komponenta nav, bet visas valstis sazinās cita ar citu tieši, izmantojot vienotus standartus, kas nodrošina tiešu vienādranga informācijas apmaiņu starp dalībvalstu savienotajiem punktiem. Kad tiek saņemts vaicājums, tas tiek nosūtīts uz katras citas valsts sistēmu atsevišķi, un saņemtās atbildes tiek apkopotas un attēlotas, izmantojot informācijas pieprasītāja tīmekļa-klienta saskarni. Šo tehnoloģiju izmanto *EUCARIS*, *ECRIS* un *e-CODEX* (paļaujoties uz kopīgi izstrādātu lietojumprogrammu).

"Sadalītās sistēmās ar centrālu maršrutēšanas komponentu" ir centralizēta ES līmeņa platforma: vienots, centralizēts tīmekļa pakalpojums, ko uztur un pārvalda ES līmenī un kas ir savienots ar visu valstu sistēmām. Lietotāji izdara vaicājumus, izmantojot centralizētu tīmekļa pakalpojumu, kas apkopo informāciju no valstu datubāzēm. Šo tehnoloģiju izmanto *BRIS*, *EBOCS* un *IRI*[25].

Risinājumu ar centrālu maršrutēšanas komponentu varētu būt vienkāršāk īstenot no savienojamības viedokļa. Ja ir viena vienota platforma, katrai dalībvalstij ir jāizveido un

[24] Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija Regula (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73.–114. lpp.).

[25] Centrālajam komponentam ir alternatīvas. Piemēram, EISI *eDelivery Service Metadata Publisher* (*SMP*) ļauj ziņojumu infrastruktūras dalībniekiem dinamiski atklāt citam cita spējas (juridiskās, organizatoriskās un tehniskās). Šādas sadalītas arhitektūras pēc katram dalībniekam ir nepieciešams unikāls lietotāja identifikators. Centrālais komponents *Service Metadata Locator* (*SML*) izmanto šos lietotāju identifikatorus, lai izveidotu URL vietrāžus, kas pēc atrisināšanas novirza *eDelivery* piekļuves punktus uz specifisku informāciju par dalībnieku.

jāuztur tikai viens savienojums starp valsts sistēmu un šo centralizēto platformu. Taču, ja "reālas" centralizētas platformas nav, katrai dalībvalstij ir jāizveido, jātestē un jāuztur savienojumi ar visu citu dalībvalstu valsts sistēmām (piem., *EUCARIS* Prīmes pakalpojums pašlaik ietver gandrīz 756 savienojumus). Pilnībā sadalītas sistēmas problēma ir palielināts savienojumu skaits, kas var radīt vairāk problēmu saistībā ar pārvaldību, kontroli un revīziju. Tomēr liela skaita iespējamu savienojumu pārvaldības problēmai ir tehnoloģiski risinājumi. Tajā pašā laikā ir svarīgi pienācīgi ņemt vērā to, ka centrālā maršrutēšanas sistēmā centrālais komponents var kļūt par visas sistēmas atteices iemeslu.

4.3. Datu apmaiņas protokols

BRIS un *e-CODEX* izmanto EISI *eDelivery* risinājumu, savukārt *IRI 2.0* izmantos gan EISI *eDelivery*, gan SOAP[26] komunikācijas modeli. *EUCARIS* Prīmes pakalpojums un *EBOCS* izmanto uz SOAP balstītas saskarnes. *LRI* izmanto *RESTful Web Sevices*[27].

EISI *eDelivery Building Block* palīdz lietotājiem savstarpēji apmainīties ar elektroniskajiem datiem garantētā, drošā un uzticamā veidā. EISI *eDelivery* risinājums ir balstīts uz sadalītu modeli, ko sauc par "četru stūru modeli", kurā lietotāju aizmugursistēmas neapmainās datiem cita ar citu tieši, bet gan izmantojot piekļuves punktus. Šie piekļuves punkti atbilst vienai un tai pašai tehniskajai specifikācijai, tāpēc var komunicēt cits ar citu. Vēl viena *eDelivery* sistēmas priekšrocība ir tāda, ka tā nodrošina datu apmaiņas drošību starp dažādiem piekļuves punktiem bez īpašas pasūtītās pielāgošanas. Tādējādi EISI *eDelivery* sistēmas lietotāji var vienkārši un droši apmainīties ar datiem, pat ja to IT sistēmas ir izstrādātas neatkarīgi cita no citas. Izmantojot *eDelivery* modeli, kas ir ļoti noderīgs saskarņu veidošanai ar vairākām aizmugursistēmām, dažādas funkcijas ir iespējams centralizēt. Izmantojot šo tehnoloģisko risinājumu, dalībvalstīm (un, iespējams, arī Komisijai, ja tiktu izmantots centrālais maršrutēšanas komponents) būtu jāizvieto *eDelivery* vārteja savā attiecīgajā līmenī. Tās var atkārtoti izmantot savas esošās vārtejas, kas izstrādātas citiem pakalpojumiem (tas palielina šā risinājuma izmaksu lietderību). Eiropas Komisijas Informātikas ģenerāldirektorāts ir izstrādājis saderīgu programmatūras risinājumu, kas saskaņā ar Eiropas Savienības sabiedrisko licenci (*EUPL*) ir pieejams par velti. Tomēr parasti ir nepieciešama zināma pielāgošana un izstrāde. *eDelivery* modelī ir izmantota asinhronā komunikācija, kas netieši palēnina sistēmas darbību (parasti par 3–10 sekundēm). Ir izstrādāta vispārēja ES politika attiecībā uz EISI pamatelementiem ar mērķi nodrošināt dažādās ES politikas jomās izstrādāto dažādo sistēmu konverģenci.

Ja tiek izmantots sinhronais SOAP protokols, kas nodrošina komunikāciju caur drošu slāni, visbiežāk tiek izvēlēta vienkāršāka arhitektūra ar mērķi panākt vislabāko veiktspēju. *RESTful* arhitektūras stils ir jaunāks risinājums nekā SOAP, un arvien biežāk ir vērojama tendence, ka SOAP tehnoloģija tiek aizstāta ar REST tehnoloģiju. Gan uz *eDelivery*, gan uz SOAP vai REST balstītas pieejas gadījumā uzticamība parasti ir balstīta uz digitālu sertifikātu un tiek veiktas dažādas pārbaudes.

[26] *Simple Object Access Protocol* (vienkāršais objektpiekļuves protokols).
[27] *Representational State Transfer* ir programmatūras arhitektūras stils, kas definē ierobežojumu kopumu, kuru izmanto tīmekļa pakalpojumu veidošanai.

Attiecībā uz centralizētu mehānismu savstarpēju savienojamību nākotnē jāatzīmē, ka EISI *eDelivery* risinājums tiek izmantots, ja notiek divpusēja apmaiņa starp decentralizētām valstu datubāzēm, savukārt sistēmās, kurās komunikācija notiek tikai ar valsts datubāzi un centrālo platformu, pietiek ar saskarni, kas balstīta uz SOAP (vai *RESTful*).

4.4. Darbība daudzvalodu vidē un semantiskā sadarbspēja

Visas izvērtētās sistēmas darbojas daudzvalodu vidē, izņemot *EBOCS*, kas pašlaik ir pieejama trijās valodās, bet ilgtermiņā ir plānots nodrošināt tās darbību visās valodās. *BRIS* sistēmā transliterācija tiek veikta ES līmenī, savukārt *IRI, LRI* un *EUCARIS* — valstu līmenī. Attiecībā uz semantisko sadarbspēju (glosāriji) — centralizētu mehānismu savstarpējai savienojamībai nākotnē nav nepieciešama īpaša leksika, jo minimālo informācijas kopumu veido nevis valstu jēdzieni, bet gan personas dati, piemēram, vārds, unikālais identifikators (piem., valsts identifikācijas numurs) un IBAN numurs. Ir svarīgi, lai visās valstu sistēmās būtu vienota izpratne, jo īpaši tāpēc, ka valstu centralizētajos mehānismos nav informācijas par ES un trešo valstu struktūrām. Vērtīgs piemērs šajā kontekstā ir Šengenas informācijas sistēmas (*SIS*) transliterācijas noteikumi.

Saskaņā ar Eiropas sadarbspējas satvaru (*EIF*) semantiskais aspekts attiecas uz datu elementu nozīmi un to savstarpējo saistību. Tas ietver vārdnīcu un shēmu izstrādi datu apmaiņas aprakstīšanai un nodrošina to, ka visas saziņā iesaistītās puses datu elementus uztver vienādi.

Bankas kontu reģistru savstarpējas savienošanas sistēmai būs jānodrošina datu apmaiņa starp dažādām datubāzēm, katrai no kurām ir pašai savi datu modeļi un semantiskie standarti. Būs jāizstrādā vienoti semantiskie standarti, kas iestrādāti pašās sistēmās vai izveidoti kā kartēšanas slānis starp dažādiem standartiem dalībvalstīs. Tomēr pirms katra jauna semantiskā standarta izstrādes ir jāizvērtē iespēja atkārtoti izmantot jau esošos standartus.

Šajā nolūkā var izmantot *ISA2* programmas izveidotos pamatleksikonus (uzņēmējdarbības, atrašanās vietu, personvārdu u. c.), kas ir vienkāršoti, atkārtoti izmantojami un paplašināmi datu modeļi. Daži standarti (piem., uzņēmējdarbības pamatleksikons) jau tiek atkārtoti izmantoti pamatreģistru savstarpējas savienojamības dažādajos risinājumos, piemēram, *BRIS*.

5. Turpmākā rīcība

Šajā ziņojumā ir izklāstīti dažādi elementi, kas ir jāizvērtē attiecībā uz bankas kontu reģistru un datu izgūšanas sistēmu iespējamu savstarpēju savienojamību un kas ilustrē to, ka šādu centralizētu mehānismu savstarpēja savienojamība ir tehniski iespējama. Šāda sistēma, iespējams, varētu būt decentralizēta ar vienotu platformu ES līmenī. Varētu izmantot tehnoloģiju, ko Eiropas Komisija jau ir izstrādājusi dažādu analizēto modeļu kontekstā.

Pēdējos gados dažādās sistēmās tiek īstenota pieeja, ka atkārtoti tiek izmantoti kopīgi pamatelementi. Šie pamatelementi galvenokārt ir labi zināmu standartu un tehnisko specifikāciju kopums, kuru var izmantot tādu problēmu risināšanai, kas atkārtojas, piemēram, drošai informācijas apmaiņai. Šo pamatelementu konsekventas izmantošanas pieeju atbalsta Komisijas pašreizējā digitālā politika, kuru dalībvalstis apņēmās īstenot Tallinas deklarācijā

par e-pārvaldi[28]. Valstu centralizēto automatizēto mehānismu savstarpējai savienojamībai nākotnē varētu izmantot tos pašus pamatelementus, lai paātrinātu sistēmas izveidi un nodrošinātu atbilstību piemērojamajām ES regulām, piemēram, *eIDAS* regulai.

Tā kā plānotā centralizēto mehānismu savstarpējā savienojamība ES mērogā paātrinātu piekļuvi finanšu informācijai un veicinātu kompetento iestāžu pārrobežu sadarbību, Komisijas mērķis ir turpināt apspriesties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, valdību pārstāvjiem, kā arī finanšu ziņu vākšanas vienībām, tiesībaizsardzības iestādēm un līdzekļu atguves dienestiem kā iespējamās savstarpējās savienojamības sistēmas potenciālajiem tiešajiem lietotājiem.

[28] E-pārvaldības deklarāciju 2017. gada 6. oktobrī Tallinā parakstīja visas Eiropas Savienības dalībvalstis un EBTA dalībvalstis. Deklarācijas teksts ir pieejams vietnē http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=47559.